L-ERBGHA U GHOXRIN HADD MATUL IS-SENA (2020) ID-DON TAL-MAHFRA

Contributed by Frans Galea
Sunday, 13 September 2020

Din hija il- Liturgija ta' L-Erbgha u Ghoxrin Hadd matul is-sena (2020) bi hsibijiet min Joe Rapa.

Ir-reli!jonijiet kollha, l-etika ta’ kull iviltà u kultura, l-intuwizzjoni misterju|a li tg'ammar f’kull bniedem, dawn kollha jitkelllmu favur il-b|onn li l-bniedem ja'fer, g'ax il-Ma'fra hi 'elsien mill-g'aw!, mit-tilwim, mill-!lied, mill-gwerra u finalment, mill-qerda tal-bniedem. Hija, fuq kollox, fejqan g'all-bniedem minn !ewwa. G'alhekk b'alma hu naturali li l-bniedem i'oss, isofri, ibati mill-feriti li jaqla’ fir-relazzjoni tieg'u mal-o'rajn, hekk ukoll i'oss il-b|onn tal-fejqan bil-Ma'fra. Il-problema hi li hemm tarf g'all-kapa ità tal-bniedem li ja'fer. Din hi problema kbira!

Il-bniedem huwa esseri mi!ru'. Fil-profond tieg'u g'andu !er'a li tnixxi l-&ajja l-'in kollu. Dan jag'mlu dg'ajjef u kkundizzjonat lejn l-egoi|mu, li ja'seb g'alih innifsu u ji!bed lejh f’kulma jag'mel. Tant drajna b’dan, tant drajna bina nfusna fi - entru tal-univers, li lanqas biss nindunaw. Il-'in kollu nag'tu ra!un lilna nfusna u kuljum niffirmaw ertifikat ta’ kondotta tajba biex ikollna ftit ta’ sliem mag'na nfusna. Dan kollu hu parti mis-“survival instinct” tan-natura tag'na.

Il-!er'a terribbli li laqqat il-bniedem u li j'alliha b’wirt lil uliedu minn !enerazzjoni g'all-o'ra hi s-suspett dwar l-ori!ini tieg'u, dwar l-“G'ajn” li minnha 'are!, dwar Alla. Il-bniedem g'andu b|onn salvazzjoni; g'andu b|onn fejqan; g'andu b|onn li ji!i mre!!a’ lura lejn il-bidu, lejn l-ori!ini, lejn il- enna li fiha tpo!!a meta hu kien ert mill-Im'abba li 'alqitu. Hu kien ma'luq xbiha ta’ Alla, iben Alla, imma nqata’ minnU meta da'al f’mo''u l-'sieb li hu wa'du, li kollox hu kumbinazzjoni, li jekk ma ja'sibx hu g'alih innifsu 'add mhu se ja'siblu. Emmen il-kateke|i tax-xitan, tal-g'adu misterju| tieg'u li g'er g'all-fer' tieg'u, g'as-sliem tieg'u, g'all-fidu ja u s-ser'an il-mo'' tieg'u u nibbitlu 'axixa morra fil-!nien ta’ qalbu: “Hu Alla mag'na jew rival tag'na?”

Minn hawn ’il quddiem il-bniedem beda j!orr fih
dikatomija, firda fih innifsu. Jixtieq
jag'mel it-tajjeb imma maqtug' mill-fidu ja f’Alla li minnu ti!ih il-&ajja, hu
ferut, mhux kapa i. Hemm limitu safejn
jista’ jasal. F’din il-qag'da xi 'tija
jew in!ustizzja li jir ievi t'allih imbuttat minn qawwa !ewwinija biex ipatti,
biex ma ja'firx, biex jobg'od. “G'andi
ra!un!” jg'idlek. U hekk, minn Kajjin ’l
hawn il-bniedem da'al f’ irku vizzjus ta’ vjolenza li titpatta bi vjolenza
o'ra, tilwima li !!ib tilwima o'ra, gwerra li tnissel gwerra o'ra.

Ir-reli!jonijiet kollha jpo!!u quddiem il-bniedem
il-kmandament tal-ma'fra g'all-!id komuni, biex il-'sara ma tibqax tikber, biex
il-bniedem jikkontrolla ru'u, biex forsi jinkiser dak i - irku vizzjus li
g'adna kif semmejna. I|rael ir ieva dan
l-g'amar ukoll u l-Ewwel Qari minn Bin Sirak jitkellem b’mod elokwenti fuq
l-g'erf li jg'idlek biex ma ||ommx f’qalbek g'ax deni lilek jiswa, biex ma
tivvendikax ru'ek g'ax il-Mulej innifsu jre!!a’ lura g'al fuq rasek il-vendetta
tieg'ek, u fuq kollox biex ta'fer id-dnub ta’ g'ajrek 'alli mbag'ad jin'afer
tieg'ek ukoll.

Imma I|rael g'adda minn esperjenza tal-g'a!eb fid-de|ert
u anke matul l-Istorja tieg'u kollha.
Induna li Alla tah il-Li!i mhux biex jobdiha imma biex jinduna li mhux
kapa i jobdiha! Alla jaf kollox; Hu jaf
xi !ralu l-bniedem li kien 'alaq; jaf safejn jista’ jasal kemm g'at-tajjeb u
kemm g'all-'a|in. Jekk il-bniedem sar
mix-xejn iwe!!a’, hu inutli tg'idlu biex ma jg'idx “A''!”. Inutli tg'idlu biex ma jirrabjax, biex ma
jimteliex bl-istmellija, biex ma jsa''anx mo''u bi 'sibijiet ta’ tpattija. Alla, permezz tad-dg'ufija tag'na quddiem
il-Li!i, quddiem ix-Shemà qaddisa li tg'id: “&obb lill-Mulej Alla tieg'ek fuq
kollox u lil g'ajrek (lill-g'adu tieg'ek) b'alek innifsek”, irid jikkonvin ina
li g'andna b|onn salvazzjoni, Salvatur.

Il-Missier bag'at lil Ibnu fid-dinja biex “kull min jemmen fih ma jintilifx, i|da
jkollu l-'ajja ta’ dejjem. G'ax Alla ma
bag'atx lil Ibnu fid-dinja biex jag'mel 'aqq mid-dinja, imma biex id-dinja
ssalva permezz tieg'u.” (w. 3, 16-17). Din hi l-!abra
fil-qosor tal-missjoni ta’ Kristu, tal-A'bar it-tajba tal-Van!eli. Alla nkarna ru'u f’la'am dg'ajjef b'al tag'na
biex jinag'ta b'ala offerta ta’ tpattija, offerta li tirba' Ma'fra gratis g'al
kull bniedem. Imma din il-Bxara hi bla
sa''a quddiem kuxjenza li ma tag'rafx li hi 'atja! Hi bla sa''a quddiem bniedem li mhux jinduna
li d-dwejjaq tieg'u, it-toqol tal-'ajja, in-nervi, il-korla, il-'ajja bla sens
li qed jg'ix, il-fatt li xejn ma jikkuntentah, in-nuqqas ta’ pa i f’qalbu huma
kollha !ejjin minn fatt wie'ed: li mhux jag'raf li hu mejjet, li hu jg'ammar
!ewwa qabar, li jinsab f’qag'da li g'andu b|onn li Xi &add qawwi jo'or!u
minnha. Irid jag'raf il-bniedem li hu ma
!iex ma'luq g'al 'ajja b'al din li qed jg'ix, qisu kelb fero i li 'add ma
jista’ jlumu, imma hu possibbli li jsir 'aruf manswet, li ja'fer, li jinduna li
anke hu jista’ jonqos lil 'addie'or, li anke hu g'andu b|onn il-ma'fra.

Hu possibbli li jitwieled mill-!did fi Kristu! Hu
possibbli li jinag'ta natura !dida li taf t'obb anke lil min idejjaqha! Il-Grazzja trid tkun. Kemm hi sabi'a il-Grazzja, meta l-Mulej i|ur
il-qalb feruta u mu!ug'a tal-bniedem li ma jridx ja'fer, u bid-Dawl 'anin
tal-Ispirtu s-Santu jurih li kul'add ji|balja u li anke hu g'andu xi jrodd lil
'addie'or. Kemm hi sabi'a l-Grazzja meta
l-bniedem jinduna li Alla j'obbu hekk kif inhu, li jaf li hu mu!ug', li
jag'dru, li Kristu miet g'alih g'ax kien id-dnub tieg'u li qatel lill-Iben ta’
Alla. Kemm hi sabi'a l-indiema.

Min ikollu laqg'a b'al din ma’ Kristu ma jistax ikun li
ma ja'firx. Ma ja'firx min g'adu qatt ma
ltaqa’ ma’ Kristu. Hi 'a!a tal-g'a!eb
dak li tirrakkonta l-parabbola tal-lum. Meta
jien u int nindunaw kemm kbir hu d-dejn li g'andna ma’ Alla, mal-Im'abba li
'alqitna... kemm ma jista’ qatt jit'allas dan id-dejn g'ax hu kbir wisq (g'axart
elef talent.   esù jesa!era g'al
tal-apposta biex juri li l-bniedem qatt ma jista’ jifdi dejnu ma’ Alla. G'axart elef talent = 340 tunnellata deheb! Mitt dinar = daqs nofs kilo
fidda.). Imma li fl-istess 'in dan id-dejn kollu n'afer g'ax tg'abba bih Kristu
l-ino enti... allura, kif jista’ jkun li ma na'frux il-'merijiet ta’ 'utna
l-bnedmin?

G'alhekk il-Ma'fra mhix sempli i kmandament. Jekk int t'ossok ma'fur minn Kristu, inti
ta'fer. Jekk il-ma'friet ta’ Kristu
g'alik ifissru ftit u int ma tantx tistmahom, hemm kemm hemm kmandamenti, inti
m’intix se ta'fer. G'ax il-Ma'fra
titwieled fil-bniedem mhux minnu nnifsu imma minn Kristu msallab g'alina u
minflokna. Nitolbu l-Grazzja li n'arsu
lejn il-Kur ifiss b’g'ajnejn !odda u hemm naraw il-Ma'fra g'alina li lil Alla
swietlu tant. Huwa dan id-Dawl li
jag'tina qalb !dida li ta'fer l-offi|i tal-o'rajn.

Il-Litur!ija tal-Kelma tal-lum:

Qari I

A'fer il-proxxmu
dnubietu, u mbag'ad dnubietek jin'afrulek.

Sir 27, 30 – 28, 7

Qari
mill-Ktieb ta’ Bin Sirak

G'adab u qilla, dawn ukoll ta’ min
jistmerrhom,

u l-bniedem midneb mimli bihom.

Min ifittex jit'allas b’idejh, isib 'lasu ming'and il-Mulej,

li jifli sewwa dnubietu.

A'fer il-proxxmu dnubietu,

u mbag'ad titlob u dnubietek jin'afrulek.

Bniedem irawwem g'adab g'al ie'or,

u mbag'ad se jfittex fejqan ming'and
il-Mulej?

Minn bniedem b'alu m’g'andux 'niena,

u mbag'ad se jitlob g'al dnubietu?

Jekk bniedem jibqa’ mg'addab,

min se jpattilu g'al dnubietu?

Ftakar fl-a''ar ta’ 'ajtek, u ieqaf
mill-mibeg'da;

ftakar fit-ta'sir u l-mewt,

u oqg'od g'all-kmandamenti.

Ftakar fil-kmandamenti u tobg'odx il-proxxmu;

ftakar fil-patt tal-G'oli u ag'laq g'ajnejk
g'all-offi|a.

Il-Kelma
tal-Mulej

R/. Irroddu 'ajr lil Alla

Salm Responsorjali

Salm 102 (103), 1-2.3-4.9-10.11-12

R/. (8): &anin u twajjeb il-Mulej

Bierek, ru' tieg'i, il-Mulej!

B’qalbi kollha nbierek l-isem qaddis tieg'u.

Bierek, ru' tieg'i, il-Mulej,

u la tinsiex il-!id kollu li g'amel mieg'ek.
R/.

Hu ja'fer dnubietek kollha;

ifejjaq il-mard tieg'ek kollu;

jifdi lil 'ajtek mill-qabar;

i'addnek bit-tjieba u l-'niena. R/.

Ma joqg'odx jitlewwem mag'na,

u anqas jinkorla g'al dejjem.

Ma mexiex mag'na skond ma 'aqqhom 'tijietna;

ma 'allasniex skond ma 'aqqha '|unitna. R/.

Daqskemm huma s-smewwiet ’il fuq mill-art,

hekk hi kbira tjubitu ma’ min jib|a’ minnu;

daqs kemm hu mbieg'ed il-Lvant mill-Punent,

hekk hu jbieg'ed minna 'tijietna. R/.

Qari II

Sew
jekk ng'ixu, sew jekk immutu, a'na tal-Mulej.

Rum 14, 7-9

Qari mill-Ittra ta’ San Pawl Appostlu lir-Rumani

&uti, 'add minna ma jg'ix g'alih innifsu, u 'add ma jmut
g'alih innifsu. Jekk ng'ixu, ng'ixu g'all-Mulej; jekk immutu, immutu
g'all-Mulej. Sew jekk ng'ixu, mela, sew jekk immutu, a'na tal-Mulej. Kristu
g'alhekk miet u rxoxta, biex ikun Sid kemm tal-'ajjin u kemm tal-mejtin.

Il-Kelma tal-Mulej

R/. Irroddu 'ajr lil Alla

Akklamazzjoni qabel l-Evan!elju

w 13, 34

Hallelujah. R/. Hallelujah

Nag'tikom kmandament !did,
jg'id il-Mulej;

li t'obbu lil xulxin b'alma
'abbejtkom jien.

R/. Hallelujah

Evan!elju

Ma
ng'idlekx ta'fer sa seba’ darbiet, imma sa sebg'a u sebg'in darba.

Mt 18, 21-35

Qari mill-Evan!elju
skond San Mattew

F’dak i|-|mien, Pietru
resaq lejn esù u qallu: “Mulej, xi kemm-il darba jrid jonqosni 'ija biex jiena
na'firlu? Sa seba’ darbiet?”. Wie!bu
 esù: “Ma ng'idlekx sa seba’
darbiet, imma sa sebg'a u sebg'in darba. G'alhekk is-Saltna tas-Smewwiet
nistg'u nxebbhuha ma’ wie'ed sultan, li ried jag'mel il-kontijiet mal-qaddejja
tieg'u. Kif beda jag'mel dan, 'adulu quddiemu wie'ed li kellu jag'tih g'axart
elef talent. Billi ma kellux minn fejn irroddhomlu, is-sinjur ordna li
jinbieg'u hu, martu, uliedu u kull ma kellu, 'alli b’hekk jit'allas id-dejn.

Imma l-qaddej inxte'et quddiemu jitolbu u jg'idlu:
“Sinjur, stabar ftit bija, kollox irroddlok”. Is-sinjur !ietu 'asra minn dak
il-qaddej, bag'tu u 'afirlu dejnu.

Mela dak il-qaddej jo'ro!, u jiltaqa’ ma’ wie'ed minn s'abu, li kellu jag'tih mitt dinar; qabdu minn g'onqu u beda jag'fsu. “&allas dejnek,” qallu. Il-qaddej sie'bu nxte'et quddiemu jitolbu bil-'niena u jg'idlu: “Stabar ftit bija u rroddlok”. Imma dak ma riedx jaf, mar u xe'tu l-'abs sa ma jrodd kull ma kellu jag'tih.

S'abu l-qaddejja raw il-!rajja kollha u sewdu qalbhom 'afna; marru g'and is-sinjur tag'hom u tarrfulu kull ma kien !ara.

Imbag'ad is-sinjur bag'at g'alih u qallu: “Ja qaddej 'aļin, meta jiena 'firtlek dak id-dejn kollu wara li tlabtni bil-'niena, ma kienx imissek int ukoll t'enn g'al sie'bek kif 'ennejt jien g'alik?”. U sa'an bl-a'rax is-sinjur g'alih, u tah f’idejn min ja'qru sa ma jrodd kull ma kellu jag'ti.

Hekk jag'mel lilkom Missieri li hu fis-Smewwiet jekk ma ta'frux lil xulxin minn qalbkom”.

Il-Kelma tal-Mulej

R/. Tif'ir lilek Kristu